

Załącznik
do projektu uchwały Nr.../.../..
Rady Powiatu Słupskiego
z dnia.....

**POWIATOWY PROGRAM
ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ
NA LATA 2015 – 2017**

SŁUPSK 2015

Spis treści:

I.	WSTĘP	3
II.	REKOMENDACJE DLA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2015 – 2017	4
III.	CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA RODZIN ZASTĘPCZYCH W POWIECIE SŁUPSKIM.....	5
IV.	CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE SŁUPSKIM.....	11
V.	ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK RODZIN NATURALNYCH.....	14
VI.	LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W LATACH 2015 – 2017	18
VII.	CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2015 – 2017	19
VIII.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	23
IX.	ODBIORCY PROGRAMU	24
X.	REALIZATORZY PROGRAMU	24
XI.	MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	24

I. WSTĘP

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Funkcjonowanie pieczy zastępczej reguluje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która obowiązuje od dnia 1 stycznia 2012 roku. Ustawa określa kompetencje dla jednostek samorządu terytorialnego oraz organów administracji rządowej. Gmina odpowiedzialna jest za pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym za poradnictwo specjalistyczne dla rodzin i zapewnienie usług asystentów rodziny. Do zadań własnych gminy należy również tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, a także współfinansowanie pobytu dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej. Do zadań własnych powiatu należy:

- 1) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą,
- 3) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych oraz szkolenie i kwalifikowanie kandydatów do pełnienia tych funkcji,
- 4) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa,
- 5) prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym,
- 6) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Do kompetencji samorządu województwa należy organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjnych oraz prowadzenie ośrodka preadopcyjnego i regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej.

Zgodnie z art. 182 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Starosta Słupski zarządzeniem nr 91/2011 z dnia 3 października 2011 roku organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie wyznaczył Powiatowe Centrum Pomocy

Rodzinie w Słupsku, w związku z czym większość zadań powiatu z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej realizowanych jest przez tę jednostkę.

Art. 180 pkt 1 wyżej cytowanej ustawy zobowiązuje powiat do opracowania i realizacji 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Pierwszy taki program został opracowany w 2012 roku, jego czas obowiązywania nałożył się na pierwsze trzy lata obowiązywania ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Założone na te lata cele i działania zostały zrealizowane. Osiągnięte efekty zostały opisane we wnioskach zawartych w rozdziałach III i IV, po przedstawieniu danych liczbowych dotyczących tego okresu.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Słupskiego na lata 2015 – 2017 został opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku i poddany konsultacjom społecznym. W Programie wskazano na konieczność kontynuacji działań rozwijających i wspierających rodzinną pieczę zastępczą oraz usamodzielniających się wychowanków, a także podnoszących poziom świadczonych usług przez instytucjonalną pieczę zastępczą funkcjonującą na terenie powiatu. Uchwalenie dokumentu pozwoli również na pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu pieczy zastępczej.

II. REKOMENDACJE DLA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2015 – 2017

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Powiatu Słupskiego na lata 2015 – 2017 wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- 1) Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 przyjęta uchwałą nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012 roku,
- 2) Strategia Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 przyjęta uchwałą nr 763/XXXV/13 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 20 grudnia 2013 roku,
- 3) Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014 – 2020 przyjęty uchwałą nr 943/XLIV/14 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 października 2014 roku,
- 4) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Słupskiego na lata 2013 – 2020.

III. CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA RODZINNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE SŁUPSKIM

Rodzina zastępcza to oparta na modelu wychowania rodzinnego forma pieczy zastępczej nad dziećmi i młodzieżą pozbawionymi trwale lub czasowo opieki rodziców biologicznych, która w wypełnianiu swoich funkcji kieruje się dobrem przyjętego dziecka i poszanowaniem jego praw. Rodzina zastępcza zapewnia dziecku warunki rozwoju i wychowania odpowiednie do jego stanu zdrowia i poziomu rozwoju, w tym: odpowiednie warunki bytowe, możliwości rozwoju fizycznego i społecznego, możliwości zaspakajania indywidualnych potrzeb dziecka, możliwości właściwej edukacji i rozwoju zainteresowań, odpowiednie warunki do odpoczynku i organizacji czasu wolnego.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są: rodzina zastępcza i rodzinny dom dziecka. Rodziny zastępcze dzielą się na: spokrewnione, które tworzą małżonkowie lub osoba będąca wstępnym lub rodzeństwem dziecka, niezawodowe i zawodowe, w tym zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowe specjalistyczne. Rodziny niezawodowe, zawodowe oraz rodzinne domy dziecka tworzą małżeństwa lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. W rodzinach zawodowych i niezawodowych możliwe jest umieszczenie do trójki dzieci, natomiast w rodzinnych domach dziecka – ośmiu. Przekroczenie ww. limitów jest możliwe w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa, jednakże musi odbyć się to za zgodą odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka i po uzyskaniu pozytywnej opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W powiecie słupskim w latach 2012 – 2014 w ogólnej liczbie rodzin zastępczych dominowały rodziny spokrewnione. Rodziny niezawodowe stanowiły około 25 % ogółu rodzin. Liczba rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka kształtowała się na najniższym poziomie, jednakże wskaźnik ten systematycznie wzrastał z 5,3 % w 2012 roku do 9,92 % w 2014. Analogicznie również liczba dzieci przebywających w zawodowych formach pieczy zastępczej przybrała tendencję wzrostową, w roku 2014 przebywało w nich 27,09 %. Najwięcej dzieci, bo aż ponad 49 % w ostatnim z analizowanych lat, przebywało w rodzinach spokrewnionych.

Tabela 1.

Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w powiecie słupskim w latach 2012 – 2014 (stan na 31 grudnia)

Rodzinna piecza zastępcza	2012		2013		2014	
	L	%	L	%	L	%
Spokrewnione	103	68,21	95	66,90	93	65,96
Niezawodowe	40	26,49	35	24,64	34	24,12
Zawodowe	3	1,99	6	4,23	7	4,96
Rodzinne domy dziecka	5	3,31	6	4,23	7	4,96
OGÓLEM	151	100	142	100	141	100

Tabela 2.

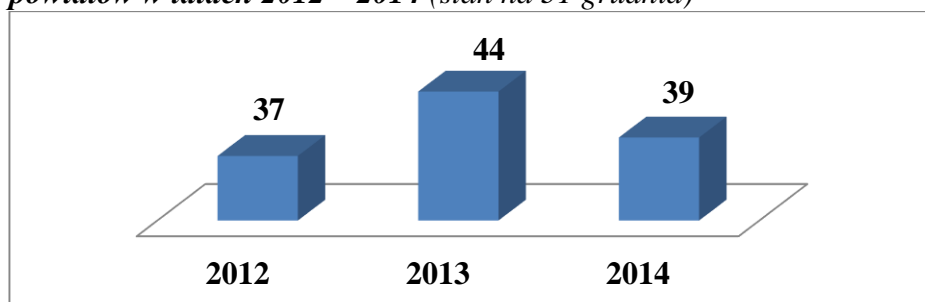
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka w powiecie słupskim w latach 2012 – 2014 (stan na 31 grudnia)

Dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	2012		2013		2014	
	L	%	L	%	L	%
Rodziny spokrewnione	138	54,76	125	52,09	123	49,00
Rodziny niezawodowe	61	24,21	54	22,5	60	23,91
Rodziny zawodowe	12	4,76	17	7,08	20	7,97
Rodzinne domy dziecka	41	16,27	44	18,33	48	19,12
OGÓLEM	252	100	240	100	251	100

Powiat jest zobowiązany do ponoszenia wydatków na pokrycie kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej na terenie innego powiatu, w przypadku gdy miejscem zamieszkania przed umieszczeniem dziecka po raz pierwszy w pieczy zastępczej był powiat słupski. Koszty utrzymania dzieci w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów pokrywane są na podstawie porozumień zawartych między powiatami. W ostatnich trzech latach w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów było umieszczonych odpowiednio w 2012 r. – 37, w 2013 r. – 44, w 2014 r. – 39 dzieci.

Wykres 1.

Liczba dzieci z powiatu słupskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów w latach 2012 – 2014 (stan na 31 grudnia)

W strukturze rodzin zastępczych, w przypadku rodzin spokrewnionych i niespokrewnionych dominują rodziny sprawujące opiekę nad 1 dzieckiem. Najbardziej liczebne są rodzinne domy dziecka, w których co do zasady przebywa powyżej 7 dzieci. W rodzinach zastępczych najliczniejszymi grupami wiekowymi są dzieci w wieku od 7 do 13 lat oraz dzieci w przedziale wiekowym od 14 do 17 lat. Dla dzieci najmłodszych miejsca zapewnione są głównie w rodzinach zawodowych i rodzinnych domach dziecka.

Tabela 3.

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka wg liczby dzieci w nich umieszczonych (stan na dzień 31 grudnia).

Liczba dzieci w rodzinie	Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodziny zawodowe			Rodzinne domy dziecka		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
1 dziecko	74	71	68	26	22	21	0	1	0	0	0	0
2 dzieci	23	18	20	8	7	5	0	0	4	0	0	1
3 dzieci	6	6	5	5	6	6	1	4	1	0	0	0
4 dzieci	0	0	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0
5 dzieci	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0
6 dzieci	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
7 i więcej	0	0	0	0	0	1	0	0	0	5	4	5
Razem	103	95	93	40	35	34	3	6	7	2	6	7

Tabela 4.

Wiek dzieci pozostających w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka w latach 2012 – 2014 (stan na dzień 31 grudnia)

Wiek dzieci	Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodziny zawodowe			Rodzinne domy dziecka		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
0	0	0	0	3	0	0	2	5	4	0	0	0
1 – 3	4	0	2	4	2	1	2	7	7	7	3	1
4 – 6	15	16	10	7	8	10	1	3	3	9	9	12
7 – 13	51	48	55	21	22	27	3	2	4	12	15	18
14 – 17	46	45	37	16	12	15	4	0	2	10	12	13
18 – 24	22	16	19	10	10	7	0	0	0	3	5	4
Razem	138	125	123	61	54	60	12	17	20	41	44	48

Wykres 2.

Wiek dzieci pozostających w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka w latach 2012 – 2014 (bez podziału na formy rodzinnej pieczy zastępczej).

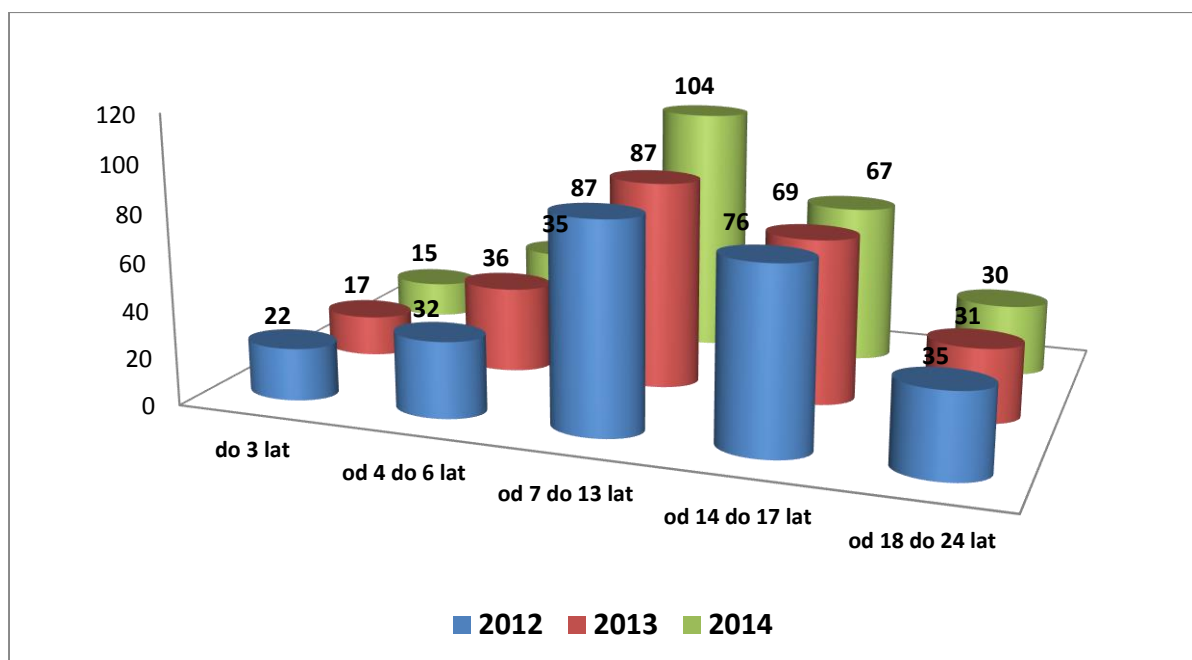

Tabela 5.

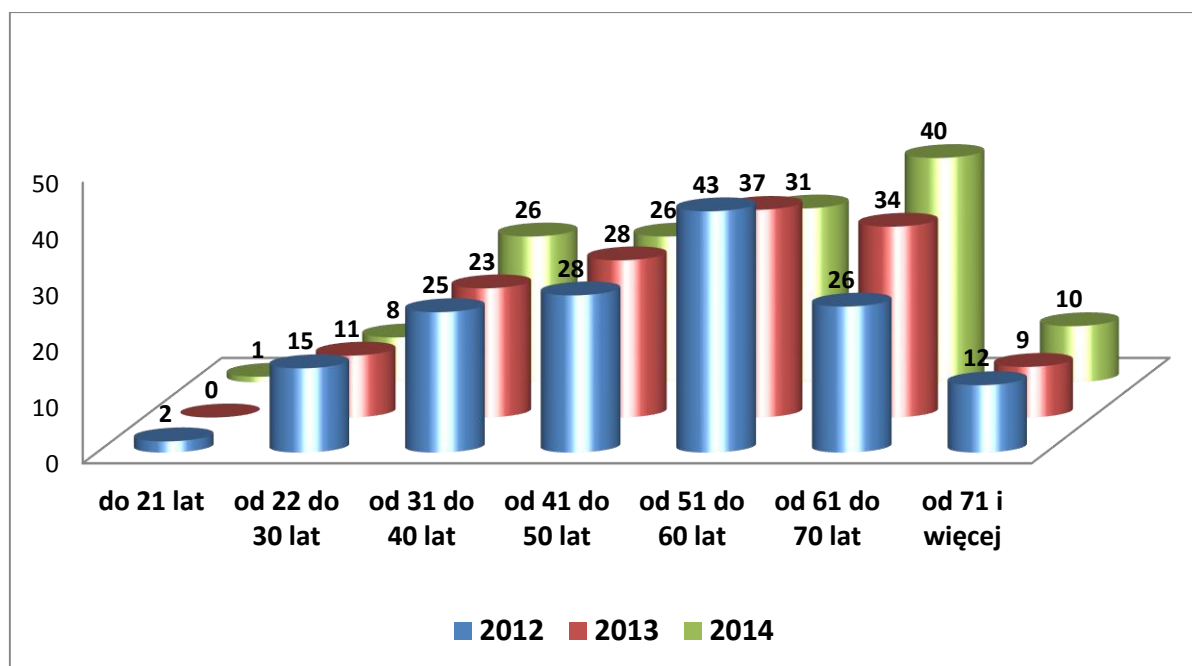
Wiek rodziców zastępczych w powiecie słupskim w latach 2012 – 2014 (stan na dzień 31 grudnia, bez rodzin które sprawują opiekę nad pełnoletnimi wychowankami)

Wiek rodziców zastępczych	Rodziny spokrewnione			Rodziny niezawodowe			Rodziny zawodowe			Rodzinne domy dziecka		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
do 21 lat	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22 – 30	12	9	5	2	1	2	1	1	1	0	0	0
31 – 40	11	10	10	11	9	11	0	1	2	3	3	3
41 – 50	10	11	10	17	14	12	1	3	3	0	0	1
51 – 60	33	25	23	7	9	6	1	1	1	2	2	1
61 – 70	24	31	35	2	2	3	0	0	0	0	1	2
71 i więcej	11	9	10	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	103	95	93	40	35	34	3	6	7	5	6	7

Najwięcej jest rodzin zastępczych w przedziale wiekowym 61 – 70 lat oraz 51 – 60 lat. Taka sytuacja jest konsekwencją tego, iż dominującymi w strukturze rodzin zastępczych są rodziny spokrewnione, które najczęściej tworzą dziadkowie.

Wykres 3.

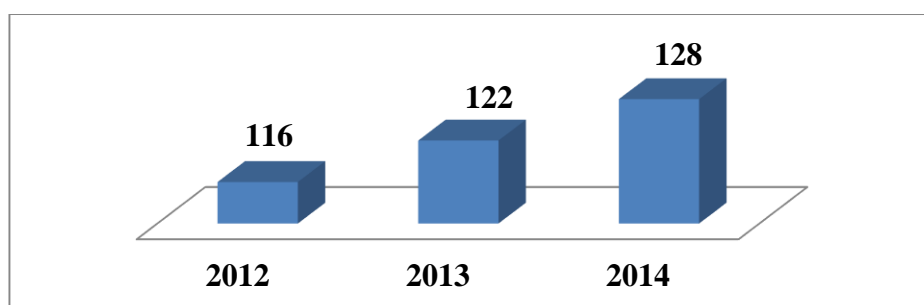
Wiek rodziców zastępczych w powiecie słupskim w latach 2012 – 2014 (bez podziału na typy rodzin)

Rodzinom zastępczym udzielano pomocy w realizacji zadań w formie zapewnienia wsparcia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. W roku 2012 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku zatrudniało 4 koordynatorów, w latach 2013 i 2014 – 5. Liczbę rodzin objętych opieką koordynatora w analizowanych latach przedstawia poniższy wykres.

Wykres 4.

Liczba rodzin zastępczych objętych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2012 – 2014

Przeciętnie pod opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej znajdowało się 25 rodzin zastępczych, w których umieszczonych było około 40 dzieci. Liczba rodzin zastępczych objęta wsparciem koordynatora na przestrzeni ostatnich trzech lat systematycznie rosła, osiągając w roku 2014 wskaźnik ponad 90 %.

Wnioski z realizacji założeń Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 - 2014

W latach 2012 – 2014 w powiecie słupskim nadal przeważały rodziny spokrewnione z dzieckiem (w 2014 – 66 %, dla porównania w roku 2011 – 90 %). Jednakże w stosunku do poprzednich lat znacznie wzrosła liczba rodzin niezawodowych oraz zawodowych. Poprawiło to funkcjonowanie systemu pieczy zastępczej i umożliwiło umieszczanie dzieci w rodzinach na terenie powiatu. Szczególnie trudna sytuacja nastąpiła w związku z likwidacją w 2012 roku placówki opiekuńczo–wychowawczej w Lęborku, w której dotychczas umieszczane były noworodki. Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zawodowych o charakterze pogotowia rodzinnego spowodowało możliwość umieszczania noworodków w tych rodzinach.

W latach 2012 – 2014 w wyniku prowadzonej promocji rodzicielstwa zastępczego pozyskano wielu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Przeszkolono łącznie 34 osoby, natomiast do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zakwalifikowano 28 kandydatów – 16 na rodziny niezawodowe i 12 na rodziny zawodowe. W wyniku prowadzonych procedur utworzono 7 nowych rodzin zawodowych, w tym 5 o charakterze pogotowia rodzinnego. 6 rodzin zawodowych i 1 niezawodową przekształcono w rodzinne domy dziecka. W wyniku podjętych działań znacznie wzrosła liczba miejsc w rodzinnej pieczy zastępczej, co ograniczyło konieczność poszukiwania miejsc w pieczy poza powiatem.

W analizowanym okresie podjęto również wiele działań zmierzających do poprawy funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej i przeciwdziałania sytuacjom kryzysowym. Dla rodzin organizowano warsztaty podnoszące ich kompetencje wychowawcze oraz specjalistyczne bloki szkoleniowe, udzielano szerokiego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i prawnego. Prowadzono grupy wsparcia, a w sytuacjach tego wymagających zapewniano rodziny pomocowe. Prowadzono działania wzmacniające i szkoleniowe dla wychowanków pieczy zastępczej, realizowano inicjatywy umożliwiające im dostęp do kultury, sztuki, sportu. Współpracowano z jednostkami pomocy społecznej i asystentami rodziny w celu zwiększenia szans dzieci na powrót do środowiska rodzinnego, efektem czego był powrót 32 wychowanków do rodziców biologicznych (2012 – 2, 2013 i 2014 po 15). Podejmowano również różnego rodzaju inicjatywy integrujące środowiska pieczy zastępczej, cyklicznie organizowano festyny dla rodzin zastępczych oraz zabawy mikołajkowe. W celu poprawy funkcjonowania wychowanków opuszczających pieczę zastępczą organizowane były szkolenia podnoszące kompetencje społeczne i zawodowe osób usamodzielnianych.

Podjęte w ramach Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 – 2014 działania przyczyniły się do osiągnięcia celu głównego, czyli stworzone zostały warunki do rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej. Dla podtrzymania efektów i kierunków rozwoju systemu pieczy zastępczej niezbędna jest kontynuacja założeń Programu i dalsza intensywna praca nad jakością sprawowanej pieczy zastępczej.

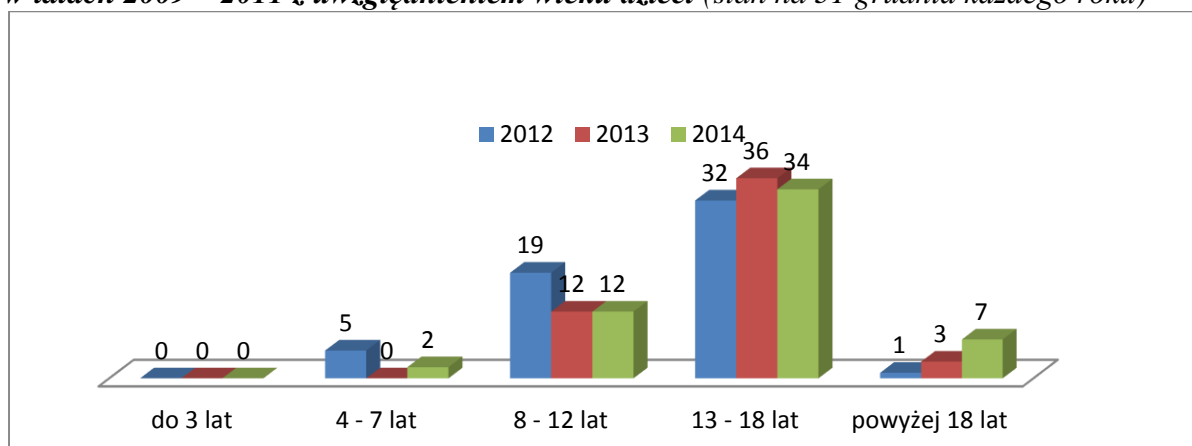
IV. CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE SŁUPSKIM

W powiecie słupskim funkcjonuje placówka opiekuńczo–wychowawcza typu socjalizacyjnego prowadzona przez Towarzystwo „Nasz Dom” z siedzibą w Warszawie. Celem placówki jest zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania oraz zaspakajanie niezbędnych potrzeb bytowych, rozwojowych, emocjonalnych, społecznych, religijnych, a także zapewnienie kształcenia w ramach realizacji metody „indywidualnych planów pracy z dzieckiem i rodziną”. Po dokonaniu dogłębnej analizy sytuacji dziecka i jego rodziny, sporządzony zostaje, a następnie realizowany indywidualny plan pracy z dzieckiem i rodziną zmierzający do osiągnięcia jednego z trzech celów: reintegracji dziecka z rodziną, znalezienia dla dziecka trwałego miejsca w środowisku rodziny zastępczej lub adopcyjnej, usamodzielnienia. W ramach placówki działają cztery domy jednorodzinne i jedno mieszkanie. Trzy domy znajdują się na terenie Ustki, jeden dom i jedno mieszkanie na terenie Słupska. Każdy z domów przeznaczony jest dla 14 wychowanków, natomiast mieszkanie przystosowane jest do przyjęcia 12 wychowanków. Łączna liczba miejsc w placówce wynosi 68.

W placówce opiekuńczo–wychowawczej, prowadzonej na zlecenie powiatu słupskiego przez Towarzystwo „Nasz Dom”, przebywają głównie dzieci z powiatu słupskiego, ich wskaźnik kształtuje się na poziomie około 80 %. W roku 2014 było to 55 dzieci, w 2013 – 51, 2012 – 57, a w latach 2011 i 2010 – 59. W przypadku posiadania wolnych miejsc do placówki kierowane są dzieci spoza powiatu słupskiego. Wówczas powiat kierujący dzieckiem pokrywa koszty jego utrzymania w placówce. Poniższy wykres przedstawia liczbę dzieci z powiatu słupskiego przebywających w placówce socjalizacyjnej Towarzystwa „Nasz Dom” w latach 2012 – 2014, z uwzględnieniem wieku dzieci.

Wykres 5.

Dzieci posiadające aktualne skierowanie do Domów dla Dzieci Towarzystwa „Nasz Dom” w latach 2009 – 2011 z uwzględnieniem wieku dzieci (stan na 31 grudnia każdego roku)

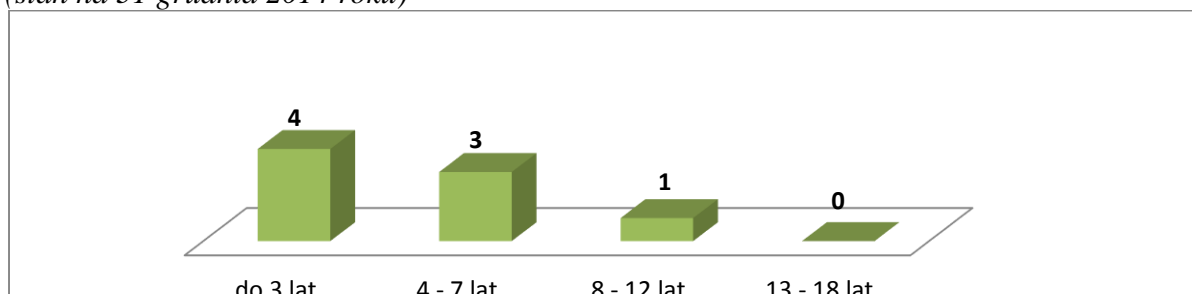

Z dniem 1 października 2014 r. w powiecie słupskim rozpoczęła funkcjonowanie placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego. Istnieje w niej możliwość umieszczania dzieci w wieku od urodzenia do pełnoletności. Jest formą pieczy instytucjonalnej najbardziej zbliżoną do rodzinnej. Umożliwia ona wspólne wychowywanie i opiekę licznemu rodzeństwu. Dyrektor placówki zobowiązany jest do współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny.

Placówka rodzinna prowadzona jest na zlecenie powiatu słupskiego przez Fundację Rodzinnej Opieki Zastępczej „Więzi Rodzinne” w miejscowości Lulemino. Funkcjonuje pod nazwą „Gniazdo Rodzinne”. Zgodnie z decyzją Wojewody Pomorskiego dysponuje 8 miejscami, a w razie konieczności umieszczenia rodzeństwa maksymalnie 10 miejscami. W placówce na koniec 2014 r. przebywało 8 dzieci w wieku: 2 miesiące, 2, 3, 5, 7 i 10 lat.

Wykres 6.

Dzieci przebywające w placówce opiekuńczo – wychowawczej „Gniazdo rodzinne” wg wieku (stan na 31 grudnia 2014 roku)

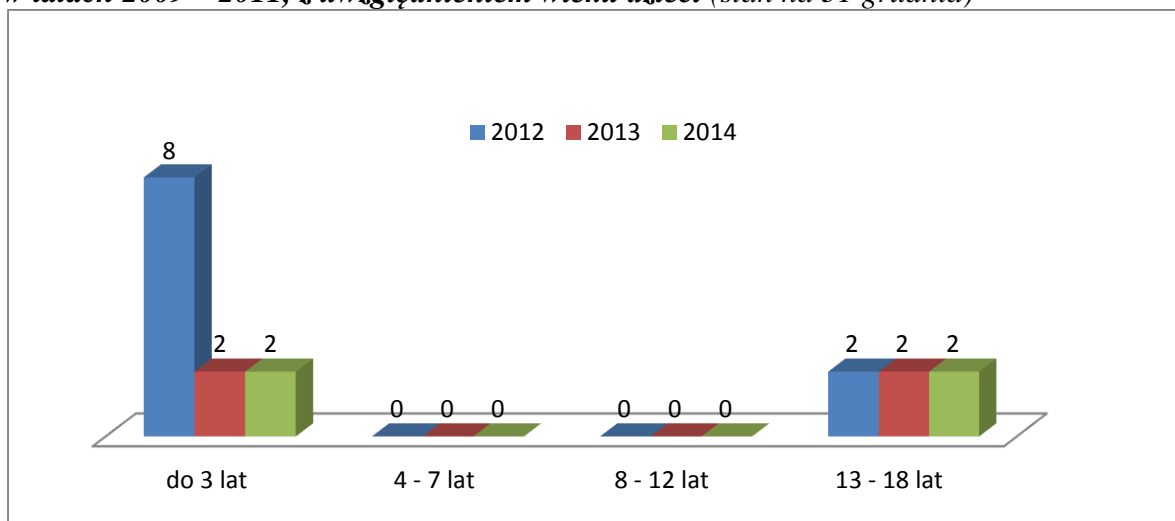

W placówkach poza powiatem słupskim obecnie dzieci umieszczane są tylko w szczególnie uzasadnionych sytuacjach. Najczęściej jest to spowodowane koniecznością

skorzystania ze specjalistycznych form, takich jak regionalna placówka opiekuńczo–terapeutyczna, czy placówka dla małoletnich matek z dziećmi. Dopuszcza się również poszukiwanie miejsc poza powiatem w sytuacji braku miejsc w placówkach powiatowych. Potwierdzają to dane zaprezentowane na poniższym wykresie. Na 31 grudnia 2014 roku w placówkach na terenie innych powiatów przebywało 4 dzieci, podczas gdy na koniec 2011 roku było ich 10. Jeszcze wyższe wskaźniki osiągnęły w poprzednich latach, dla porównania na koniec 2009 roku w placówkach na terenie innych powiatów przebywało 34 dzieci.

Wykres 7.

Dzieci przebywające w placówkach opiekuńczo–wychowawczych na terenie innych powiatów w latach 2009 – 2011, z uwzględnieniem wieku dzieci (stan na 31 grudnia)

Wnioski z realizacji założeń Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 - 2014

Instytucjonalną pieczę zastępczą na terenie powiatu słupskiego stanowią placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego Domy dla Dzieci Towarzystwa „Nasz Dom” oraz placówka typu rodzinnego „Gniazdo rodzinne” Fundacji Rodzinnej Opieki Zastępczej „Więzi Rodzinne”.

Liczba dzieci z powiatu słupskiego przebywających w placówkach typu socjalizacyjnego w analizowanych latach kształtowała się na porównywalnym poziomie, jedynie w roku 2013 odnotowano nieznaczny spadek. Ponad 60 % wychowanków placówek socjalizacyjnych to dzieci w wieku od 13 do 18 lat, ok. 20 % to dzieci w wieku 8 – 12 lat. W ostatnim z analizowanych lat wzrosła liczba dorosłych wychowanków przebywających w placówce opiekuńczo – wychowawczej. W placówce typu socjalizacyjnego prowadzonej na

zlecenie powiatu słupskiego na koniec 2014 roku przebywało tylko 2 dzieci w wieku do 7 lat, były to dzieci których starsze rodzeństwo również umieszczono w placówce. Stan ten odpowiada założeniom ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zakładającej kierowanie dzieci poniżej 7 roku życia do rodzinnej pieczy zastępczej.

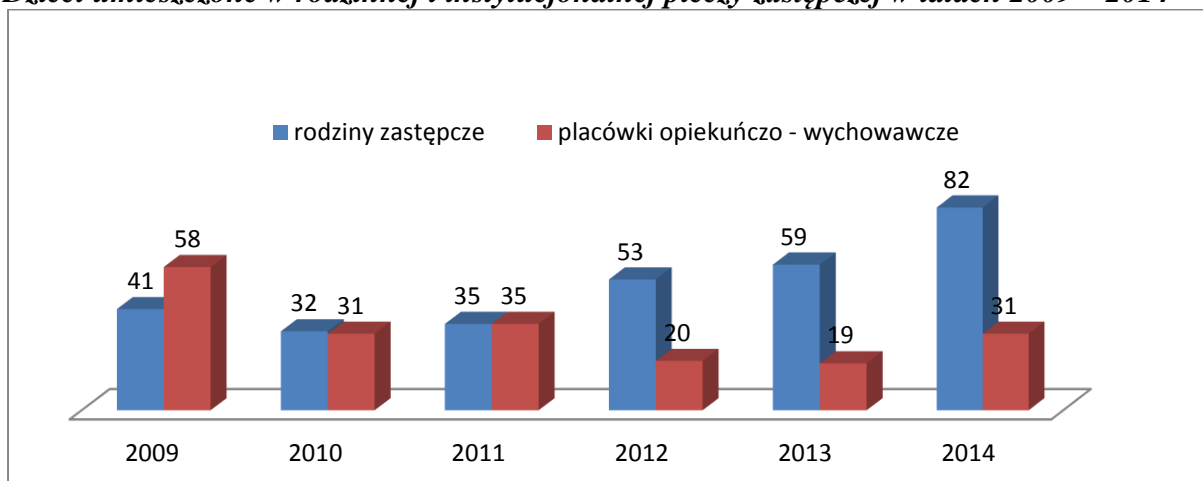
W roku 2014 uruchomiono placówkę rodzinną, w której zapewniono miejsca dla licznych rodzeństw w różnym wieku. Prowadzona polityka w zakresie pieczy zastępczej pozwoliła na zapewnienie miejsc dla dzieci czasowo pozbawionych opieki rodzin biologicznych w pieczy instytucjonalnej na terenie powiatu. Dzieci kierowane są do innych powiatów tylko w sytuacjach szczególnie uzasadnionych.

V. ANALIZA ZAGROŻEŃ ŚRODOWISK RODZIN NATURALNYCH

W ostatnich latach systematycznie rośnie liczba dzieci kierowanych do pieczy zastępczej. Po spadku w 2010 roku w porównaniu z rokiem 2009, każdego kolejnego roku następuje wzrost liczby dzieci umieszczanych poza środowiskiem naturalnym. Najwięcej umieszczeń miało miejsce w roku 2014 – 113, jednakże z tej liczby 25 dotyczyło zmiany formy pieczy zastępczej dla dzieci już przebywających poza rodziną biologiczną.

Wykres 8.

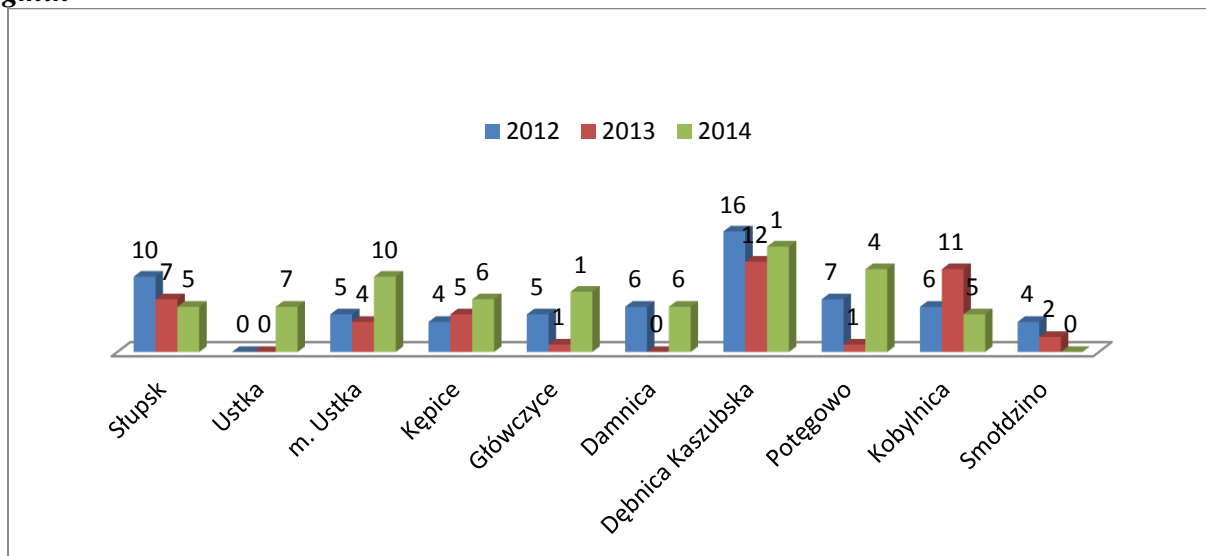
Dzieci umieszczone w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2009 – 2014

Do rodzin zastępczych w roku 2012 skierowano 53 dzieci, w roku 2013 – 59, a w roku 2014 – 82. W okresie ostatnich trzech lat najwięcej dzieci do rodzin zastępczych trafiło z gmin: Dębica Kaszubska (29), Słupsk i Kobylnica (po 22 dzieci). Najmniej dzieci umieszczanych było z gmin: Smołdzino (6 dzieci), gminy Ustka i Główny (po 7).

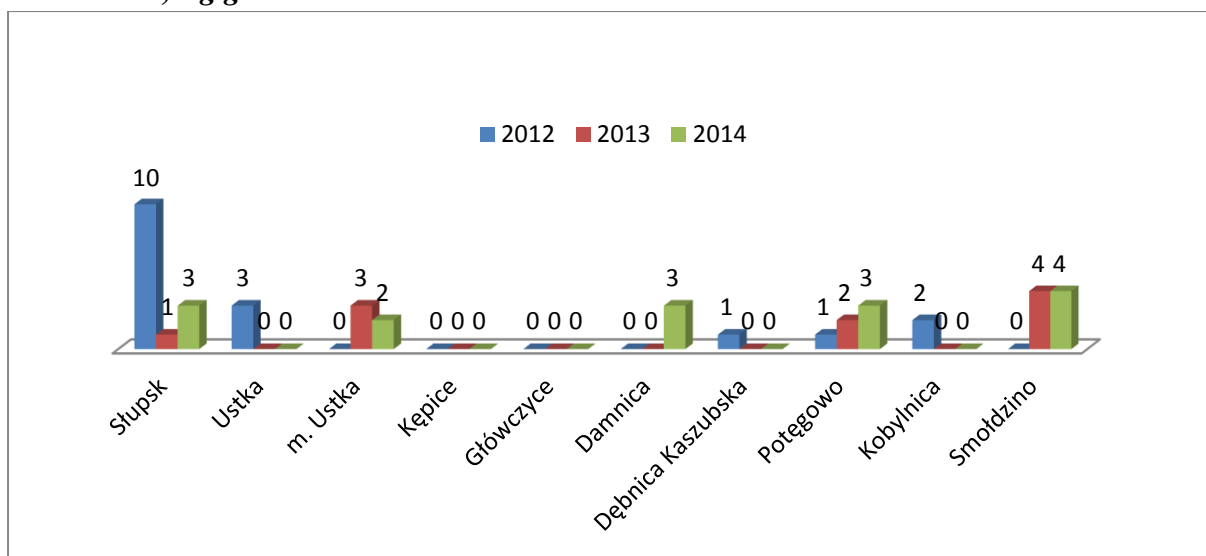
Wykres 9.

Pochodzenie dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2012 – 2014, wg gmin

Wykres 10.

Pochodzenie dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2012 – 2014, wg gmin

W latach 2012 i 2013 znacznie spadła liczba dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. W porównaniu z poprzednimi latami był to spadek o ponad 40 %. W roku 2012 do placówek skierowano 20 dzieci, w 2013 – 19 i w 2014 – 31. W ostatnim roku nastąpił widoczny wzrost, który spowodowało utworzenie placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego i umieszczenia w niej 8 dzieci.

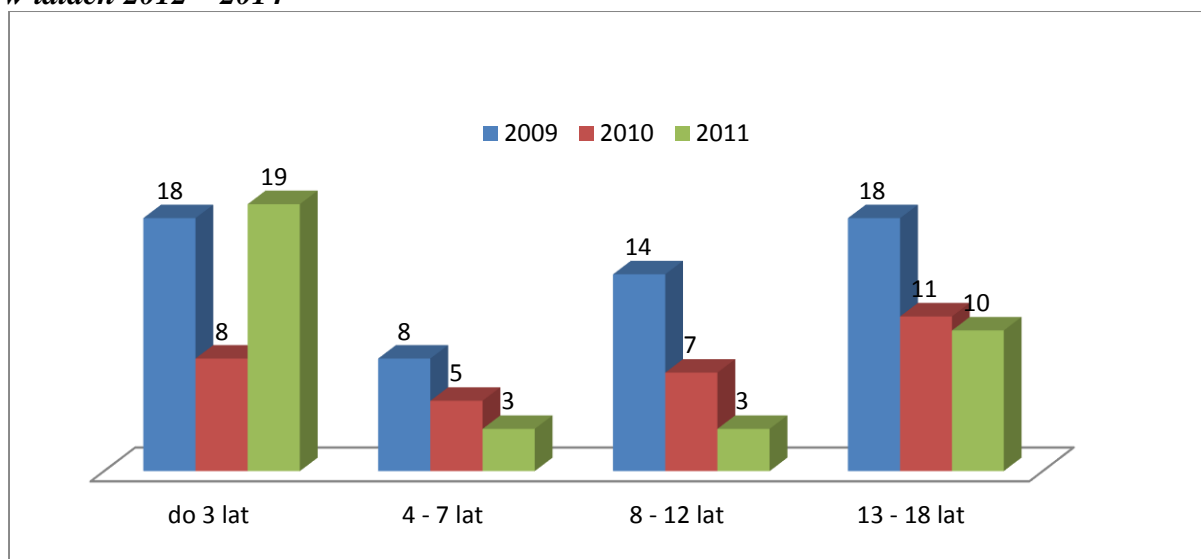
Do placówek opiekuńczo–wychowawczych najczęściej dzieci trafiło z gminy Słupsk (14), następnie z gminy Smołdzino (8 dzieci) i gminy Potęgowo (6 dzieci), najmniej z gminy Dębica Kaszubska (1), żadnych umieszczeń nie było z gmin: Kępice i Główny.

Widoczna jest przede wszystkim zmiana proporcji dzieci kierowanych do pieczy instytucjonalnej i rodzinnej. W roku 2009 prawie 60 % dzieci umieszczanych było w placówkach opiekuńczo–wychowawczych, podczas gdy w roku 2014 tylko 27 % dzieci umieszczono w pieczy instytucjonalnej, w tym 7% w placówce typu rodzinnego. Obecna sytuacja jest zgodna z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, której celem było wypracowanie takich zmian, które pozwalałyby na umieszczenie dzieci czasowo pozbawionych opieki rodziny biologicznej przede wszystkim w rodzinnych formach pieczy zastępczej.

Analogicznie zmianie uległa również struktura wiekowa dzieci kierowanych do placówek typu socjalizacyjnego. W latach 2012 – 2014 w placówkach tych umieszczono tylko 7 dzieci w wieku do 7 lat, w tym 1 dziecko w wieku do 3 lat. Dla porównania w roku 2011 w pieczy instytucjonalnej umieszczono 19 dzieci w wieku do 3 lat, w roku 2009 – 18. W ostatnich z analizowanych lat najliczniejszą grupę dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo–wychowawczych stanowiły dzieci w wieku od 13 do 18 lat.

Wykres 11.

Wiek dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo–wychowawczych typu socjalizacyjnego w latach 2012 – 2014

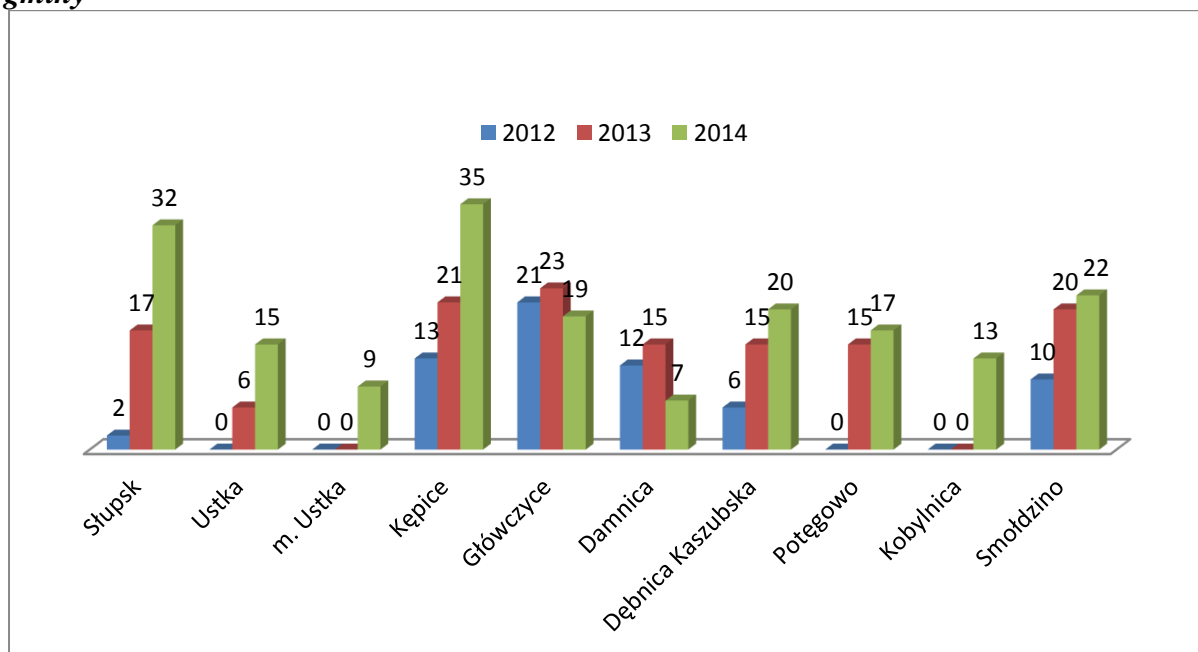
Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła nowy zawód na poziomie gmin – asystenta rodziny, którego zadaniem jest praca z rodziną przeżywającą

trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo–wychowawczych. Asystent udziela pomocy rodzinom w wypełnianiu podstawowych obowiązków, rozwiązywaniu różnego rodzaju problemów, pracuje z rodziną również w sytuacji czasowego umieszczenia dzieci poza środowiskiem naturalnym. Rolą asystenta jest doprowadzenie do takiego funkcjonowania rodziny, aby dzieci w niej wychowywane mogły nadal przebywać w środowisku biologicznym.

Obowiązek zatrudniania asystentów rodziny istnieje od 2015 roku, jednakże ośrodki pomocy społecznej w powiecie słupskim systematycznie wprowadzały nowe rozwiązania we wspieraniu rodziny i zatrudniały asystentów od 2012 roku. Zgodnie ze standardem ustawowym liczba rodzin, z którymi jeden asystent może prowadzić pracę jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednakże nie może ona przekroczyć 15. Z danych przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie powiatu wynika, że liczba rodzin które objęto wsparciem asystentów od 2012 roku systematycznie rosła. W pierwszym roku obowiązywania ustawy 6 gmin zatrudniało asystentów – Słupsk, Kępice, Głównyzyce, Damnica, Dębica Kaszubska i Smołdzino, obejmując wsparciem łącznie 64 rodziny. W roku 2014 asystenci pracowali już we wszystkich gminach. Ich pomoc uzyskało 179 rodzin.

Wykres 12.

Liczba rodzin, z którymi pracowali asystenci rodziny w latach 2012 – 2014, z podziałem na gminy

Na podstawie uzyskanych danych z ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących w powiecie słupskim sporządzono analizę rodzin zagrożonych odebraniem dzieci i umieszczeniem ich poza środowiskiem rodzinnym. Poniższa tabela przedstawia liczbę takich rodzin z podziałem na wiek oraz dzieci zagrożonych oddzieleniem od rodziny biologicznej i umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Tabela 6.

Rodziny zagrożone odebraniem dzieci z podziałem na gminy powiatu słupskiego (wg danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej)

GMINA/MIASTO	LICZBA RODZIN	LICZBA DZIECI	WIEK DZIECI	
			0 – 7 lat	8 – 18 lat
Damnica	6	20	10	10
Miasto Ustka	2	5	2	3
Ustka	7	10	7	3
Główczyce	29	66	24	42
Kępice	7	20	11	9
Słupsk	23	61	25	36
Potęgowo	9	25	18	7
Smoldzino	5	15	7	8
Dębica Kaszubska	5	16	5	11
Kobylnica	8	10	8	2
RAZEM	101	248	117	131

Wskazane przez gminy rodziny najczęściej objęte są pracą asystentów rodzin, nadzorami kuratorskimi, pracują z nimi również pracownicy socjalni ośrodków pomocy społecznej, pedagodzy szkolni, jednakże mimo interdyscyplinarnego wsparcia nie zawsze udaje się przeciwdziałać negatywnym skutkom ich funkcjonowania. Pożądanym rezultatem pracy ze wskazanymi rodzinami będzie pozostawienie dzieci w rodzinach naturalnych. Jednakże ze względu na skalę zagrożenia, biorąc pod uwagę także statystyki lat poprzednich istnieje duże prawdopodobieństwo konieczności umieszczenia niektórych dzieci w pieczy zastępczej. Stąd niezbędne jest zapewnienie przez powiat miejsc zarówno w pieczy rodzinnej, jak i instytucjonalnej.

VI. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH W LATACH 2015 – 2017

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek planowania i limitowania rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie. Na podstawie analizy danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej, informacji gmin na temat

zagrożeń w środowiskach rodzin biologicznych, uwzględniając realne możliwości finansowe powiatu, ustala się limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2015 – 2017, jak w poniższej tabeli.

Tabela 7.

Limit zawodowych rodzin zastępczych w powiecie słupskim na lata 2015 – 2017

Rok	Planowany limit rodzin zastępczych zawodowych, w tym rodzinnych domów dziecka
2015	16
2016	18
2017	20

VII. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2015 – 2017

Celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 jest tworzenie warunków do skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej w powiecie słupskim z ukierunkowaniem na formy rodzinne.

Cele szczegółowe oraz kierunki działań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 przedstawia poniższa tabela.

Cel 1	
Rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej	
Opis celu	
<i>Głównym założeniem jest pozyskiwanie kandydatów do pełnienia niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka. Umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej zapewni mu warunki bytowe i rozwojowe najbardziej zbliżonych do naturalnego środowiska rodzinnego.</i>	
Zadania	Wskaźnik monitorujący
Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w środowisku oraz budowanie pozytywnego wizerunku rodzinnej pieczy zastępczej;	liczba przeprowadzonych kampanii promujących rodzicielstwo zastępcze, liczba rozpropagowanych materiałów promocyjnych;
Pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze oraz do prowadzenia rodzinnych domów dziecka;	liczba pozytywnie zakwalifikowanych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka, pełnienia funkcji

	dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego;
Organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze, do prowadzenia RDD i placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.	liczba przeprowadzonych szkoleń dla kandydatów, liczba pozyskanych kandydatów do pełnienia poszczególnych form pieczy zastępczej.

Cel 2

Poprawa funkcjonowania rodzinnej pieczy zastępczej i przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym w rodzinach zastępczych i RDD

Opis celu

Dla prawidłowego funkcjonowania pieczy zastępczej istotna jest stała praca z rodziną zastępczą i prowadzącym RDD, wspieranie ich w rozwiązywaniu bieżących problemów oraz wzmacnianie rodzin w wypełnianiu obowiązków związanych z zapewnieniem opieki i wychowania dla powierzonych dzieci.

Zadania	Wskaźnik monitorujący
Prowadzenie grup wsparcia dla rodzinnych form pieczy zastępczej;	liczba rodzin korzystających z grup wsparcia, liczba przeprowadzonych grup wsparcia;
Udzielanie rodzinom zastępczym i prowadzącym RDD wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego oraz terapeutycznego;	liczba rodzin, osób objętych wsparciem psychologicznym, pedagogicznym, prawnym i terapeutycznym, liczba zatrudnianych specjalistów;
Pomoc rodzinom w rozwiązywaniu sytuacji konfliktowych;	liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w rozwiązaniu sytuacji kryzysowych;
Udzielanie wsparcia rodzinom zastępczym poprzez rodziny pomocowe;	liczba rodzin, którym udzielono wsparcia poprzez rodziny pomocowe;
Zatrudnianie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;	liczba rodzin objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, liczba zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;
Organizowanie dla rodzin zastępczych pomocy wolontariuszy;	liczba rodzin, którym udzielono wsparcia wolontariuszy, liczba wolontariuszy współpracujących z organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

Cel 3

Podniesienie kompetencji wychowawczych rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka

Opis celu

Podnoszenie kompetencji rodzin zastępczych jest konieczne ze względu na różnorodność problemów wychowawczych w rodzinach. Stały wzrost kompetencji wychowawczych rodzin będzie gwarantem profesjonalnego wywiązywania się z powierzonych zadań z zakresu pieczy zastępczej.

Zadania

Organizowanie szkoleń podnoszących kompetencje wychowawcze rodzin zastępczych i prowadzących RDD;

Organizowanie specjalistycznych bloków edukacyjnych, pogadań tematycznych;

Organizowanie grup wsparcia dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych.

Wskaźnik monitorujący

liczba przeprowadzonych szkoleń, liczba rodzin uczestniczących w szkoleniach;

liczba przeprowadzonych specjalistycznych bloków edukacyjnych, pogadań tematycznych, liczba rodzin objętych wsparciem;

liczba dzieci uczestniczących w grupach wsparcia, liczba przeprowadzonych grup wsparcia.

Cel 4

Integracja środowisk rodzinnej pieczy zastępczej

Opis celu

Założeniem jest wymiana doświadczeń pomiędzy rodzicami zastępczymi, budowanie właściwych relacji między wychowankami, nawiązanie nowych, wartościowych znajomości i dostarczenie dzieciom pozytywnych emocji.

Zadania

Organizowanie spotkań integracyjnych i okolicznościowych dla rodzin zastępczych i RDD;

Umożliwianie dostępu do kultury, sportu i rekreacji wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej.

Wskaźnik monitorujący

liczba zorganizowanych spotkań, liczba osób uczestniczących w wydarzeniach;

liczba dzieci którym zapewniono dostęp do kultury, sportu i rekreacji, liczba zorganizowanych wydarzeń.

Cel 5

Zwiększenie szans dzieci na powrót do środowiska rodzinnego

Opis celu

Założeniem jest podejmowanie wszelkich możliwych, w ramach kompetencji, działań mających na celu doprowadzenie do powrotu dziecka do środowiska rodzinnego.

Zadania

Współpraca z asystentami rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy;

Umożliwianie i pomoc w kontaktach dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z rodzicami biologicznymi (o ile sąd nie zadecyduje inaczej).

Wskaźnik monitorujący

liczba planów pomocy dziecku skonstruowanych we współpracy z asystentem rodziny, liczba ocen sytuacji dziecka dokonanych z udziałem asystenta rodziny, liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych;

liczba dzieci, które utrzymują kontakt z rodzinami biologicznymi, liczba dzieci, dla których organizowano w Centrum spotkania z rodzicami biologicznymi.

Cel 6

Poprawa sytuacji i funkcjonowania w życiu społecznym wychowanków opuszczających pieczę zastępczą

Opis celu

Usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej najczęściej nie mogą liczyć na pomoc ze strony rodziców biologicznych. Dlatego ważnym zadaniem PCPR jest wspieranie młodych osób w zakresie usamodzielnienia poprzez m.in. pomoc w uzyskaniu wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, a także wsparcie finansowe i rzeczowe. Ważnym jest również aktywizowanie do uczestnictwa w życiu społecznym, czy podejmowanie działań na rzecz konstruktywnych zmian w swoim życiu.

Zadania

Pomoc osobom usamodzielnianym w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy;

Wsparcie finansowe i rzeczowe osób usamodzielnianych;

Wspieranie osób usamodzielnianych w aktywnym uczestniczeniu w życiu społecznym, kontynuowaniu nauki i uzyskiwaniu kwalifikacji zawodowych;

Wskaźnik monitorujący

liczba wychowanków, którym udzielono pomocy w pozyskaniu mieszkania z zasobów gminy, liczba wychowanków, którzy uzyskali mieszkania z zasobów gminnych;

liczba wychowanków korzystających ze świadczeń finansowych i rzeczowych;

liczba realizowanych indywidualnych planów usamodzielnienia, liczba wychowanków, którzy zakończyli proces usamodzielnienia;

Organizowanie wsparcia szkoleniowego nakierowanego na podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych osób usamodzielnianych;	liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów, liczba wychowanków uczestniczących w szkoleniach/warsztatach;
Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego dla osób usamodzielnianych.	liczba wychowanków korzystających z poradnictwa specjalistycznego.

Cel 7

Zapewnienie wysokiego poziomu usług w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej

Opis celu

Założeniem jest stałe podnoszenie standardu usług instytucjonalnej pieczy zastępczej i elastyczne dostosowywanie się do zmieniających się uwarunkowań prawnych.

Zadania	Wskaźnik monitorujący
Zapewnienie dzieciom całodobowej opieki i wychowania oraz zaspakajanie niezbędnych potrzeb dzieci, w szczególności emocjonalnych, rozwojowych, zdrowotnych, bytowych, społecznych i religijnych;	liczba miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu, liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych;
Współpraca z asystentem rodziny w celu powrotu dziecka do rodziny;	liczba planów pomocy dziecku skonstruowanych we współpracy z asystentem rodziny, liczba ocen sytuacji dziecka dokonanych z udziałem asystenta rodziny, liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych;
Obejmowanie dzieci działaniami terapeutycznymi.	liczba dzieci objętych działaniami terapeutycznymi, liczba zatrudnionych specjalistów.

VIII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 będą środki finansowe:

- z budżetu powiatu słupskiego,
- z budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- z budżetów samorządów gminnych, zobowiązanych do współfinansowania pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
- z budżetów innych powiatów, zobowiązanych do zwrotu wydatków za dzieci umieszczone w pieczy zastępczej na terenie powiatu słupskiego,

- z odpłatności rodziców biologicznych,
- pozyskane z programów, głównie z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego.

IX. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 będą następujące osoby:

- dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka,
- rodzice biologiczni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej,
- kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego,
- rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziców.

X. REALIZATORZY PROGRAMU

Koordynatorem Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 będzie Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku, które przy jego realizacji będzie współpracowało z następującymi podmiotami:

- rodzinami zastępczymi,
- rodzinami pomocowymi,
- placówkami opiekuńczo-wychowawczymi,
- ośrodkami pomocy społecznej,
- sędziami i kuratorami Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego,
- organizacjami pozarządowymi, kościołami i związkami wyznaniowymi.

XI. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań od podmiotów zaangażowanych w jego realizację, przez koordynatora, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku, w celu oceny, czy osiąga on założone cele.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników. Celem będzie odpowiedź na następujące pytania:

- czy Program stwarza możliwość postępu w zakresie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie?
- czy utworzony w powiecie system wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej jest wystarczający?
- czy dzieci w pierwszej kolejności trafiają do rodzinnej pieczy zastępczej?
- czy środki pozostające w dyspozycji są wystarczające na realizację Programu?
- które metody pracy dają oczekiwane rezultaty, a które należy zmienić?

Ewaluacja Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 będzie prowadzona w oparciu o następujące narzędzia:

- ankiety kierowane do odbiorców Programu,
- wypowiedzi ustne odbiorców Programu,
- opinie pracowników instytucji realizujących Program,
- opracowywane plany pomocy dziecku,
- indywidualne programy usamodzielnienia,
- przeprowadzane oceny sytuacji dziecka oraz funkcjonowania rodziny zastępczej.

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku będzie przedkładał Radzie Powiatu Słupskiego roczne sprawozdanie z realizacji Programu, które będzie stanowiło integralną część corocznego sprawozdania z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku.